

**QORAMOLLAR SISTISERKOZINING KELIB CHIQISHI,
DAVOLASH VA OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI**

Xo'jaxonov Shoxruzxon Idrisxo'ja o'g'li
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining
Toshkent filiali mustaqil izlanuvchisi
Xo'jaxonova Moxinur Farxodjon qizi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining
Toshkent filiali talabasi
Davlatov Ravshan Berdiyevich
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
v.f.d., professor

Annotatsiya. Ushbu maqolada qoramollarning sistiserkoz kasalligi, uning kelib chiqish sabablari, qo'zg'atuvchisi, tarqalishi, davolash hamda oldini olish chora tadbirlari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan.

Аннотация. В данной статье содержится информация о цистицеркозе крупного рогатого скота, его причинах, возбудителе, распространении, лечении и мерах профилактики.

Abstract. This article contains information about cysticercosis of cattle, its causes, causative agent, spread, treatment and preventive measures.

Kalit so'zlar. *Sistiserkoz, Taeniidae, bovis, saginatus, intensivlik, tashxis, antropozoonoz, til, jag', bo'yin, qovurg'a, skoleks.*

Ключевые слова. *Цистицеркоз, Taeniidae, bovis, saginatus, интенсивность, диагностика, антропоозноз, язык, челюсть, шея, ребро, сколекс.*

Keywords. *Cysticercosis, Taeniidae, bovis, saginatus, intensity, diagnosis, anthroozoonosis, tongue, jaw, neck, rib, scolex.*

Kirish. Qoramollar sistiserkozini Taeniidae oilasiga kiruvchi, odamning ingichka ichagida parazitlik qilib yashaydigan sestoda – Taeniarhynchus saginatusning lichinkasi Cysticercus bovis chaqiradi. Sistiserkoz bilan, asosan, hayvonlarning muskul to'qimalari, ko'pincha til, jag', bo'yin, qovurg'alararo va yurak muskullari zararlanadi. Sistiserkoz xo'jalikka ko'pgina iqtisodiy zarar keltiradi. Sistiserkoz bilan yengil zararlangan mol go'shtining sifati pasayadi, chunki u faqatgina zararsizlantirilganidan keyingina shartli sog' go'sht sifatida iste'mol etishga ruxsat etiladi. Agar mol kuchli zararlangan, go'shti yo'qotiladi.

Qo'zg'atuvchisi. Qurollanmagan zanjirlilar qoramol solityorining lichinkalik davri – sistiserk (*Cysticercus bovis*) yupqa pardali, kattaligi no'xatdek keladigan pufakchadan iborat, uzunligi 5–15 mm, eni 3–8 mm, uning ichida rangsiz suyuqlik va parazitining boshchasi (skoleksi) bor. Sistiserk tashqi tomondan biriktiruvchi to'qimadan tuzilgan parda bilan o'ralgan. Undan kelgusida lentasimon sestoda – *Theniarhyn-shus saginatus* rivojlanadi. Jinsiy voyaga yetgan *T.saginatus*ning uzunligi 10 metr va undan ko'p, eni 12–14 mm. Skoleksi qurollanmagan, yirik, eni 1,5–2,0 mm.

Qo'zg'atuvchisining rivojlanishi. Qoramol solityorining rivojlanishi xo'jayin almashishi bilan kechadi. Qo'zg'atuvchining voyaga yetgan shakli faqat odamning ingichka ichagida yashaydi. Sestodaning oxirgi bo'g'inlari bittadan uzilib, bemorning anal teshigidan harakatlanib yoki axlati bilan birga tashqariga chiqadi. Bitta bo'g'inda 145–175 mingtagacha tuxumlar bo'ladi. Tuxum ichida embrional taraqqiyot jarayoni natijasida olti ilmoqli embrion – onkosfera rivojlanadi. Onkosfera parazitning oraliq xo'jayini uchun invazion qobiliyatga ega. Parazitning tuxumlari yoki yetilgan bo'g'inlari qoramollarning hazm yo'liga tushsa, uning pardasi erib, ichidan onkosferasi chiqadi. Onkosfera ichak devorini teshib, qon va limfa tomirlariga o'tadi. Qon orqali butun tanaga tarqaladi va xo'jayin mushaklariga, shuningdek, ular orasidagi biriktiruvchi to'qimaga joylashib oladi. Bir necha oydan so'ng no'xat yoki tariq doni kattaligidagi pufakka aylanadi. Bu qoramol solityorining lichinkalari bo'lib, sistiserklar yoki finnalar deyiladi, ular ta'sirida sodir bo'ladigan kasallik sistiserkoz yoki finnoz deb ataladi. Odamlar kasallangan hayvonlar go'shtini yaxshi pishirmasdan yeganida kasallikni o'ziga yuqtiradi. Ichakda finnaning boshchasi buralib, tashqariga chiqadi va so'rg'ichlari yordamida ichak shilliq pardasiga yopishib oladi, shundan keyin strobilla o'sa boshlaydi va u 2,5–3 oydan so'ng voyaga yetadi.

Epizootologik ma'lumotlar. Qoramollarda invaziya intensivligi, odatda, past. Buzoqlar katta yoshdagi hayvonlarga qaraganda sistiserkozga ancha beriluvchan. Hayvonlar sanitariya holati yomon bo'lgan joylarda saqlanganida hamda molboqarlar hojatxonalarida bo'lmaganida zararlanishi mumkin.

Kasallik belgilari. Kuchli zararlangan hayvonlar holsizlanadi, titrash, oyoqlarning parezi va harorat ko'tarilishi (39,8–41,8°C) kuzatiladi. Ba'zan terida qichishish, qorin va ko'krak muskularida og'riq paydo bo'ladi. Kuchsiz zararlangan hayvonlarda kasallik belgilari namoyon bo'lmasligi ham mumkin.

Patologoanatomik o'zgarishlar. O'tkir sistiserkozda teri osti kletchatkasida, muskullarda, yurakda ko'plab nuqtali qon quyilishlar kuzatiladi. Muskullarda mayda kulrang pufaklar – sistiserklar ko'rinadi.

Tashxisi. Hayvon tirikligi vaqtida kasallik belgilari bo'yicha tashxis qo'yish qiyin. Immunologik tekshirish usullari ancha samarali. Hayvon o'lganidan keyin uning muskullarida sistiserklarni topish asosida tashxis qo'yiladi. Go'shtda sistiserklarni topishda luminissent usuli yaxshi natija beradi.

Davolash. Qoramollar sistiserkozini davolash usullari yaxshi ishlab chiqilmagan. Prazikvantel preparatini qo'llash yaxshi samara berishi haqida ma'lumotlar mavjud.

Oldini olish choralari. Qoramollar sistiserkozi va, jumladan, odamlar teniarinxozining oldini olish uchun qo'zg'atuvchi ning rivojlanishini to'xtatish kerak. Buning uchun quyidagi veterinariya-sanitariya tadbirlari o'tkaziladi:

– xonadonlarda mollarni so'yishni va go'sht mahsulotlarini sotishni veterinariya ko'rigisiz taqiqlash;

– aholi va chorvadorlar o'rtasida antropozoonozlar to'g'risida veterinariya bilimlarini targ'ibot qilish;

– fermalar, mol so'yish punktlari va maydonlarining sanitariya holati bo'yicha veterinariya nazoratini o'rnatish;

– so'yilgan mollarning go'shtida uchtdan ortiq sistiserklar topilganida bunday go'shtlarni yo'qotish;

– veterinariya va tibbiyot xizmatlari bo'yicha ish aloqalarini mustahkamlash;

– nosog'lom xo'jaliklarda aholi va chorvadorlar o'rtasida davriy dispanserizatsiya o'tkazish. Odamlar o'rtasida gelmintoz aniqlanganda, tibbiyot muassasalari sharoitida degelmintizatsiya o'tkazish va gelmint tuxum va bo'g'inlarining tashqariga tarqalishining oldini olish;

– chorvachilik fermalarida invaziyaning oldini olish maqsadida sanitar-gigiyenik sharoitni yaratish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Davlatov, R. (2023). MASTIT BO'LGAN VA SO'GLOM SIGIRLAR SUTIDAGI BAKTERIYALAR VA ULARNI KO'RSATISH USULLARI. *Veterinariya meditsinasi (Maxsus son)*.

2. Xosilbekov, A. Y., & Davlatov, R. B. (2023). FAVQULODDA VAZIYATLARDA VETERINARIYA NAZORATI TADBIRLARINI TASHKIL ETISH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(4), 871-875.

3. Davlatov, R. (2023). TOVUQLARNING INFEKSION LARINGOTRAXEITI PROFILAKTIKASI. *Veterinariya meditsinasi*.

4. Davlatov, R. (2023). BROYLER JO'JALARI SAQLANADIGAN BINOLARNI TAYYORLASH. *INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM VA TADQIQOTLAR JURNALI*.

5. Davlatov, R. (2023). PARRANDA ZOTLARI. ZOTLAR KLASSIFIKATSIYASI. *INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIM VA TADQIQOTLAR JURNALI*.

6. Davlatov, R. (2023). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA SAMARALI EYMERIOSTATIKLARNI ANIQLASH. *EURASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES*.

7. Мухаммадиев, У. И., Хушназаров, А. Х., & Давлатов, Р. Б. (2023). BIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF RABBITS, KEEPING AND FEEDING TECHNOLOGY.

8. Davlatov, R. (2023). FAVQULODDA HAYVONLAR ZAHARLANGANDA ULARNING GO'SHTINI REALIZATSIYASIDA VETERINARIYA SANITARIYA NAZORATI. *OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING DOLZARB VAZIFALARI*.

9. Ilhom o'g'li, A. A., & Berdiyevich, D. R. (2023). INFEKSION LARINGOTRAXEITNING EPIZOOTOLOGIYASI VA UNI OLDINI OLISH.

10. Davlatov, R. (2023). MALAKALI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH DAVR TALABI. *Samarkand NEWS*.

11. Davlatov, R. (2023). DIAGNOSTICS OF RABBIT EMERIOSIS. *JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS*.

12. Davlatov, R. (2023). QUYONLARNI ASRASH, OZIQLANTIRISH, KASALLIKLARINI DAVOLASH VA OLDINI OLISH. *Scienceweb academic papers collection*.

13. Davlatov, R. (2023). QUYONLARNING BIOLOGIK XUSUSIYATLARI, ASRASH VA OZIQLANTIRISH TEXNOLOGIYASI. *Veterinariya meditsinasi (Maxsus son)*.

14. Davlatov, R. (2023). PARRANDALARNI YUQUMLI LARINGOTRAXET KASALLIGIDAN ASRAYLIK. *Zooveterinariya*.

15. Davlatov, R. (2023). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *EURASIAN JOURNAL OF MEDICAL AND NATURAL SCIENCES*.

16. Davlatov, R. (2023). ҚУЁН ЭЙМЕРИОЗИНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА ПАТОЛОГОАНАТОМИК ТАШХИСИ. *Veterinariya meditsinasi*.

17. Davlatov, R. (2021). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTİKASIDA EMIRIOSTATIKLARNING SAMARADORLIGI. *Scienceweb academic papers collection*.

18. Davlatov, R. (2018). EKSPERIMENTAL SINOVDAN O'TKAZILGAN PREPARATLAR SAMARADORLIGINI TOVUQ EYMERIOZIDA SINOVDAN O'TKAZISH. *Scienceweb academic papers collection*.

19. Davlatov, R. (2015). Piroplasmidozes of Cattle. *International Journal*.

20. Davlatov, R. (2013). TOVUQ EYMERIOZINI DAVOLASHDA AYRIM KONSIDIOSTATIK PREMIKSLARNING. *SamQXI*.

21. Davlatov, R. (2013). JO'JALAR PULLOROZINI DAVOLASHDA YANGI ANTIBIOTIKLARNI QO'LLASHNING NATIJALARI. *SamQXI*.

22. Davlatov, R. (2013). YIRIK SELAND MODDASI VA UNING O'ZIGA XOS FAOLIYATI. *SamQXI*.

23. Davlatov, R. (2013). VETERINARIYA PROTOZOLOGIYASI. *Scienceweb academic papers collection*.

24. Davlatov, R. (2013). SAMARQAND QISHLOQ XO'JALIK INSTITUTIDA FAN VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASI SOHASIDAGI AMALIY ISHLAR. *SamQXI*.

25. Davlatov, R. (2013). TOVUQLAR EYMERIOZINING KIMYO PROFILAKTİKASIDA HIMSIG PREMIKSINING SAMARADORLIGI. *SamQXI*.

26. Davlatov, R. (2012). QISHLOQ XO'JALIK PARRANDALARINI DAVOLASH UCHUN DORIVOR VOSITA. *O'zbekiston respublikasi intellektual muk agentligi.*
27. Davlatov, R. (2012). FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH FIDOYIS. *SamQXI.*
28. Davlatov, R. (2012). EYMERIOZDA KOKSIDOSTATIKLARNING QIYOSIY TASHXISI. *SamQXI.*
29. Davlatov, R. (2012). INNOVATSION LOYIHALAR VA TEXNOLOGIYALAR. *Scienceweb academic papers collection.*
30. Davlatov, R. (2012). PARRANDACHILIK FERMER, DEHQON VA YORDAMCHI XO'JALIKLARIDA TUXUM VA PARRANDA GO'SHTI ISHLAB CHIQRISHNI TAKOMILLASHTIRISH. *N. Doba XT.*
31. Davlatov, R. (2012). TOVUQ KOLIBAKTERIOZINING OLDINI OLISHDA KOLIPROTEKTANT ANTIGENI. *SamQXI.*
32. Davlatov, R. (2012). BALIQLARNI SAQLASH, OZIQLANTIRISH, ULARNING KASALLIKLARINI DAVOLASH VA OLDINI OLISH. *N. Doba XT.*
33. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZINI DAVOLASHDA AMPROLIN SAMARADORLIGI. *Zooveterinariya.*
34. Davlatov, R. (2011). TOVUQ ASKARIDOZINI GELMETSIZLANTIRISHDA ALBENDAZOLNI QO'LLASH. *Zooveterinariya.*
35. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZI OQIBATIDAGI PATOLOGOANATOMIK O'ZGARISHLAR. *SamQXI.*
36. Davlatov, R. (2011). TOVUQ EMIRIOZINI DAVOLASHDA EMERIOSTATIK PREPARATLARNING SAMARADORLIK. *SamQXI.*
37. Davlatov, R. (2010). TOVUQ ASKARIDOZINING TARQALISHI. *SamQXI.*
38. Davlatov, R. (2010). TOVUQ EYMERIOZINING PATOLOGOANATOMIK TASHXISI. *Scienceweb academic papers collection.*
39. Davlatov, R. (2010). PARRANDALARINING RESPIRATOR MIKOPLAZMOZ KASALLIGI. *Zooveterinariya.*
40. Davlatov, R. (2008). TOVUQ EYMERIOZI VA KOLIBAKTERIOZINING ARALASH KECHISHI. *Scienceweb academic papers collection.*
41. Davlatov, R. (2008). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA TOVUQ EYMERIOZINING EPIZOOTOLOGIYASI. *Scienceweb academic papers collection.*
42. Davlatov, R. (2008). Simultaneous prevention of eimeriosis and colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection.*
43. Davlatov, R. (2008). Simultaneous prevention of eimeriosis and colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection.*
44. Davlatov, R. (2008). KOLIKOKSTAT SINERGETIK ARALASHMASINING ZAHARLILIK MIQDORI KO'RSATGICHLARI. *Scienceweb academic papers collection.*
45. Davlatov, R. (2008). KolyKoktsid-a drug against eimeriosis colibacillosis of poultry. *Scienceweb academic papers collection.*
46. Davlatov, R. (2008). Hematological parameters of the blood of birds in the associative course of eimeriosis with colibacillosis. *Scienceweb academic papers collection.*

47. Davlatov, R. (2007). Features of the associated course of eimeriosis and colibacillosis of birds. *Scienceweb academic papers collection*.
48. Davlatov, R. (2007). TOVUQCHILIK FERMALARIDA VETERINARIYA-SANITARIYA TADBIRLARI. *SamQXI*.
49. Davlatov, R. (2007). TOVUQ EYMERIOZLARIGA QARSHI KURASHISHNING IQTISODIY SAMARALI VOSITASI. *Agro ilim*.
50. Davlatov, R. (2007). Simultaneous disease of birds with colibacillosis and coccidiosis. *Scienceweb academic papers collection*.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Худжамшукуров, А. Н. (2021). ТОВУҚ АСКАРИДИОЗИДА АСКАЗИН АНТИГЕЛЬМИНТИГИНИ ҚЎЛЛАШ НАТИЖАЛАРИ. *Интернаука*, (8-3), 44-46.
2. Nurmamatovich, K. A., & Ogli, K. S. I. (2021). Effects of drugs on blood indicators in mixing chicken eimeriosis and pullorosis. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 615-617.
3. Махамдалиева, М. У., Абдухалилова, Г. И., & Хо'jaxonov, S. I. (2023). BRUTSELLYOZ VA UNING LABORATORIYA DIAGNOSTIKASI. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 2(15), 41-47.
4. Давлатов, Р. Б. (2023). ТОВУҚ КОЛИБАКТЕРИОЗИ (АДАБИЁТЛАР ШАРХИ). *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(26), 107-111.
5. Давлатов, Р. Б., & Бердиев, Х. Р. (2021). ТОВУҚ КОЛИБАКТЕРИОЗИНИНГ КИМЁПРОФИЛАКТИКАСИДА ОФЛОСАННИНГ САМАРАДОРЛИГИ. *Вестник Ветеринарии и Животноводства*, 1(1).
6. Бердиев, Х. Р., & Давлатов, Р. Б. (2021). Эффективность Enrovit-O при химической профилактике колибактериоза цыплят.
7. Berdiyevich, D. R. (2023). METHODS OF DIAGNOSIS OF CHICKEN COLIBACTERIOSIS. *AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 9-13.
8. G'oyipova, M. T. E., Хо'jaxonov, S., & Avliyoqulov, M. (2022). VETERINARIYA SOHASINING CHORVACHILIKNI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI VA TAMOYILLARI. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(4), 238-240.
9. Oglu, K. S. I., Zayniddinovich, Z. R., & Oglu, R. J. K. (2022). Review of the literature on sepsis in calves and measures to prevent it.
10. Davlatov, R., Хужахонов, S., & Berdiyev, X. (2021). ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОФЛОСАНА В ХИМИЧЕСКОЙ ПРОФИЛАКТИКЕ КОЛИБАКТЕРИОЗА КУРИЦ. *Вестник ветеринарии и животноводства (ssuv. uz)*, 1(1).
11. Oglu, K. S. I., & Qizi, K. B. A. (2022). Measures For The Prevention Of Diseases Caused By Disorders Of Bee Nutrition And Feeding Conditions. *Academicia Globe*, 3(03), 5-8.
12. Zayniddinovich, Z. R. (2022). REVIEW OF THE LITERATURE ON SEPSIS IN CALVES AND MEASURES TO PREVENT IT. *Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning*, 3(1), 1-4.

13. Oglu, K. S. I., Oglu, Y. O. A., & Oglu, J. S. H. (2021). Viral hemorrhagic fever of rabbits ("hemorrhagic pneumonia", "necrotic hepatitis").

14. Subxonovich, H. P., Ergashevna, G. M., & Oglu, K. S. I. (2021). Distribution of helminthosis diseases of one-hoed animals. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(10), 880-883.

15. Mahamadaliyeva, M. U., & Agamurodov, O. A. (2021). MEASURES FOR TREATMENT AND PREVENTION OF DISPEPSIS DISEASE IN CALVES. *Ученый XXI века*, (10 (81)), 12-14.

16. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). TOVUQ EYMERIOZINING KIMYOPROFILAKTIKASIDA SAMARALI EYMERIOSTATIKLARNI ANIQLASH. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(4 Part 2), 75-78.

17. Abduhalilova, G. I., Makhamadaliyeva, M. U., & Khojakhonov, S. I. (2023). FISH BRANCHIOMYCOSIS PREVENTION MEASURES. *International Bulletin of Applied Science and Technology*, 3(4), 247-252.

18. G'aniyev, S. S., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). VETERINARIYA LABORATORIYALARIDA SUTNI VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZADAN O'TKAZISH TALABLARI. *Scientific Impulse*, 1(8), 586-592.

19. Davlatov, R. (2021). Товуқ колибактериозининг кимёвий профилактикасида антибиотикларнинг самарадорлиги. *Scienceweb academic papers collection*.

20. Davlatov, R. (2021). Бройлер жўжаларида айрим антибиотикларнинг самарадорлик кўрсаткичлари. *Scienceweb academic papers collection*.

21. Xo'jaxonov, S., Xo'jaxonova, M., & Davlatov, R. (2023). PARRANDACHILIK XO'JALIKLARIDA YUQUMLI KASALLIKLARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(5), 77-84.

22. Ibrohimov, U. D., Maxamadaliyeva, M. U., & Xo'jaxonov, S. I. (2023). OTLARDA OSHQOZON-ICHAK TIZIMI PATOLOGIYASI. *AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 32-39.

23. G'aniyev, S. S. (2023). VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA SHAKAR ASALI HAMDA SHAKAR QO'SHILGAN ASAL MAHSULOTLARINI ANIQLASH. *AGROBIOTEKNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI*, 2(4), 66-69.

24. Davlatov, R. (2023). TO DETERMINE THE EFFECTIVENESS OF ANTIBIOTICS IN PREVENTING CHICKEN COLIBACTERIOSIS BASED ON EXPERIMENTS. *Scienceweb academic papers collection*.

25. Berdievich, D. R. (2023). PARRANDA ZOTLARI. ZOTLAR KLASSIFIKATSIYASI. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(4), 74-80.

26. Berdievich, D. R. (2023). BROILER JO'JALARI SAQLANADIGAN BINOLARNI TAYYORLASH. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(4), 68-73.

27. Doniyorjon o'g, I. U. B. (2023). QO 'YLARDA PARAZITAR KASALLIKLARNI KELIB CHIQISHINI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Scientific Impulse*, 1(10), 241-250.

28. Doniyorjon o'g, I. U. B. (2023). OTLARDA MANQA KASALLIGINI DAVOLASH VA UNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Scientific Impulse*, 1(10), 251-260.

29. Murodjon Turg'un o'g, A., & Ergashevna, G. O. M. T. (2023). ASALARI KASALLIKLARI VA ULARNI OLDINI OLISH CHORA TADBIRLARI. *Научный Фокус*, 1(1), 122-131.

30. VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA BOZOR HUDUDIDAGI ASAL SIFATINI UNDAGI SUV MIQDORI BO'YICHA BAHOLASH, & S.Sh.G'aniyev. (2023). VETERINARIYA SANITARIYA EKSPERTIZASI LABORATORIYALARIDA BOZOR HUDUDIDAGI ASAL SIFATINI UNDAGI SUV MIQDORI BO'YICHA BAHOLASH. *Journal of Integrated Education and Research*, 2(10), 46–48. Retrieved from <https://ojs.rmasav.com/index.php/ojs/article/view/1355>